

Prof. dr hab. dr h.c. Czesława Joanna Lipecka (1936–2021) – Wspomnienie

Profesor dr hab. dr h.c. Czesława Joanna Lipecka urodziła się 6 stycznia 1936 r. w Kobylance k. Gorlic.

Dyplom mgr. inż. zootechniki uzyskała w 1960 r. na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie.

W 1967 r. decyzją Rady macierzystego Wydziału otrzymała stopień doktora nauk rolniczych, a w 1975 Rada Wydziału Zootechnicznego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie nadała Jej stopień doktora habilitowanego.

Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymała w 1983 r., a 10 lat później została mianowana na stanowisko profesora zwyczajnego.

Dokonania naukowe Profesor Cz. J. Lipeckiej są znaczące. Wniosła znaczący wkład w rozwój nauk zootechnicznych, przyczyniając się jednocześnie do rozwoju chowu i hodowli owiec.

Do najważniejszych osiągnięć naukowych Pani Profesor można zaliczyć:

- zainicjowanie i realizacja badań metodycznych nad grupami krwi oraz dziedziczeniem antygenów krwinkowych owiec;
- określenie polimorfizmu białek w surowicy krwi owiec (transferyny, hemoglobiny, albumin i innych) oraz wykorzystanie ich jako markerów do określenia genetycznego zróżnicowania różnych populacji owiec;
- udział w wytworzeniu trzech ras owiec: owcy uhruskiej oraz linii syntetycznych bcp i scp;
- opracowanie metod pracy hodowlanej oraz określenie warunków środowiskowych mających na celu zwiększenie plenności owiec oraz przeżywalności jagniąt bez obniżenia ich wartości hodowlanej i użytkowej;
- długoletnie obserwacje nad adaptacją fizjolo-

- giczną i produkcyjną ras mięsnych (Suffolk, Berrichon du Cher) importowanych z Francji na teren wschodniej Polski;
- utworzenie owczarskiej Stacji Dydaktyczno-Badawczej w Bezku.

Wymiernym efektem działalności badawczej Profesor Lipeckiej jest blisko 300 publikacji, z których połowę stanowią oryginalne prace naukowe wydane w czasopismach polskich i zagranicznych.

Przez całe swoje życie Profesor bardzo dbała o rozwój kadry naukowej i to zarówno w uczelni macierzystej – Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, jak i innych jednostkach naukowych. Wypromowała czterech doktorów nauk rolniczych z zakresu zootechniki, ponad

200 magistrów i inżynierów oraz wykonała olbrzymią liczbę recenzji (26 rozpraw doktorskich, 17 habilitacyjnych, 26 o nadanie tytułu profesora, 2 o nadanie tytułu doktora honoris causa oraz ponad 300 wydawniczych).

Profesor aktywnie uczestniczyła w ogólnopolskich pracach na rzecz środowiska naukowego. W Polskim Towarzystwie Zootechnicznym była przewodniczącą Sekcji Chowu i Hodowli Owiec i Kóz, Sądu Koleżeńskiego oraz Komisji Rewizyjnej. Wielokrotnie organizowała międzynarodowe i ogólnopolskie konferencje naukowe dotyczące szeroko rozumianego owczarstwa, współorganizowała 8 sesji naukowych w ramach tzw. „szkoły owczarskiej”.

Aktywność organizacyjna Profesor Lipeckiej była również związana z czynnym udziałem w Polskim Towarzystwie Zootechnicznym, Polskim Towarzystwie Genetycznym oraz Lubelskim Towarzystwie Naukowym.

W Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie była w latach 1993–1996 prorektorem ds. Kadr i Organizacji, a w latach 1999–2005 przez dwie kadencje reprezentowała nauki rolnicze w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego, będąc wiceprzewodniczącą Komisji Uprawnień.

Z ramienia Rady Głównej odpowiadała m.in. za nowe standardy nauczania na kierunkach: zootechnika, weterynaria, technologia żywności i żywienie człowieka, ogrodnictwo, technika rolnicza i leśna.

Od 1993 do 2006 r. była członkiem Ko-

mitetu Nauk Zootechnicznych PAN.

W uznaniu zasług, jakie wniosła w rozwój badań naukowych oraz kadry akademickiej, Senat Akademii Rolniczej we Wrocławiu uhonorował Panią Profesor Czesławę J. Lipecką najwyższą godnością uniwersytecką – tytułem *doctora honoris causa*.

Za zasługi naukowe, dydaktyczne i organizacyjne Profesor została odznaczona Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (1984, 2003), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1990). Za współpracę z ośrodkami naukowymi odznaczono ją Medalem SGGW, Medalem AR w Krakowie, a w 2006 r. Medalem z okazji 50-lecia Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt AR we Wrocławiu. Za pracę na rzecz PTZ otrzymała Medal Honorowy. Ponadto, Profesor była kilkakrotnie wyróżniana nagrodami Ministra Szkolnictwa Wyższego oraz JM Rektora AR w Lublinie.

Dokonania naukowe i niepowtarzalna osobowość Pani Profesor oraz Jej ogromna życzliwość sprawiły, że była nie tylko postacią wybitną, ale też bardzo lubianą, zarówno w środowisku naukowym jak i praktyki zootechnicznej. Dzięki autorytetowi naukowemu, niesamowitej wręcz pracowitości, wzorowej etyce zawodowej i osobistej Profesor Cz. Lipecka wywarła znaczący wpływ na kształtowanie się myśli i kierunków rozwoju polskiej zootechniki.

Prof. dr hab. dr h.c. Czesława Joanna Lipecka zmarła 8.04.2021 r.

Fot. archiwum Redakcji

Tomasz M. Gruszecki